

Komuniké ze zasedání zástupců zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny ve dnech 10. - 11. února 2025

11.2.2025 - | Akademie věd České republiky

Během zasedání se diskutovalo o prioritách polského předsednictví v EU, o koordinaci společných akcí, o současné situaci v zemědělství v zemích V4, o Společné zemědělské politice EU (SZP), o obchodních vztazích EU se třetími zeměmi, tedy s Ukrajinou a k dohodě EU - Mercosur a o Evropské občanské iniciativě „Stop falešným potravinám“.

Priority polského předsednictví v EU

Během jednání s polským ministrem zemědělství a rozvoje venkova Czesławem Siekierskim byly představeny priority polského předsednictví EU. Důraz byl kladen na zajištění produkce potravin, reformu SZP po roce 2027, zjednodušení postupů SZP a posílení postavení zemědělců jako dodavatelů v potravinovém řetězci. Bylo zdůrazněno, že tváří v tvář globálním výzvám, jako je změna klimatu, ozbrojené konflikty a nestabilita trhu, musí zabezpečení potravin zůstat základem zemědělské politiky EU.

Koordinace společných akcí

Zástupci V4 podtrhli potřebu užší spolupráce v rámci organizace COPA-COGECA, která zastupuje zájmy zemědělců na úrovni EU. Deklarovali také připravenost sladit své postoje ke společným akcím v reakci na hrozby vyplývající z obchodní dohody EU-Mercosur a liberalizace obchodu s Ukrajinou, jakož i v případě změn v dotačním systému SZP, které by znevýhodnily zemědělce. Zástupci zemědělských komor V4 se dohodli na dalším posílení spolupráce s organizacemi střední a východní Evropy. Jako zásadní je posílení vnímání zemědělského sektoru v nově ustanoveném Evropském výboru pro zemědělství a potraviny zřízeného v rámci Evropské komise komisařem pro zemědělství a venkov. Zástupci V4 vyjádřili podporu účasti Jana Doležala, prezidenta Agrární komory ČR, nominovaného jako zástupce COPA-COGECA v této Radě s tím, že tímto také zastupuje postoje zemědělských komor V4 a tam, kde to je možné, poskytuje aktuální informace o postupu Rady. Zúčastnění zdůraznili, že přítomnost zkušených středoevropských zástupců zemědělství v rozhodovacích orgánech EU je nezbytná pro zajištění toho, aby byl hlas zemědělců V4 zohledněn při utváření budoucí zemědělské politiky EU. Zástupci delegací se zavázali k pravidelným konzultacím a výměně informací, aby efektivně reagovali na výzvy, kterým čelí celý zemědělský sektor.

Současná situace v zemědělství v zemích V4

Představitelé komor konstatovali, že situace v regionu zůstává relativně stabilní, i když s přetrvávajícími problémy. Ceny zemědělských komodit zůstávají nízké a povětrnostní podmínky, s vyššími teplotami než obvykle a pravidelnými srážkami, spíše podporují rychlejší nástup vegetace polních plodin. Dlouhodobé dopady změny klimatu, jako jsou sucha a extrémní výkyvy počasí, však nadále představují zásadní hrozby evropského zemědělství. Za nezbytné se tak potvrzují další investice do zemědělské infrastruktury, včetně zavlažovacích systémů a skladovacích zařízení. Na této úrovni je také zapotřebí zapojení dotací EU, je však třeba zajistit, aby takové financování pocházelo ze zdrojů mimo rozpočet Společné zemědělské politiky. Zvláštní pozornost byla věnována krizi v odvětví chovu prasat. Ceny vepřového masa zůstávají na nízkých úrovních, což ohrožuje produkci v mnoha farmách. Byly rovněž vzneseny obavy ohledně ohrožení trhů vycházející z nedávného propuknutí slintavky a kulhavky v Německu. Zástupci V4 požadují přísnější veterinární

kontroly na vnitřních hranicích EU a koordinovaná preventivní opatření, včetně monitorování farem a vzdělávání farmářů o biologické bezpečnosti.

Společná zemědělská politika (SZP) a nový komisař EU pro zemědělství

Zástupci V4 se jednomyslně shodli na potřebě zachování silného a vázaného rozpočtu SZP, založeného na tradičním I. a II. pilíři s rozšířenou rezervou na krizové situace. Jistota takového financování je zásadní a pro budoucnost EU zemědělství klíčová. Vzhledem k rostoucím výrobním nákladům, inflaci a dovozním tlakům požadují organizace také zvýšení celé této finanční alokace. Kromě toho bylo mezi závěry zdůrazněno, že opatření na ochranu životního prostředí by měla být financována mimo rozpočet SZP, aby se posílilo postavení konkurenceschopnosti zemědělských podniků.

Ve věci nadcházejících změn v zemědělské politice EU vyjádřili zástupci V4 naději, že nový eurokomisař pro zemědělství Christophe Hansen předloží během prvních 100 dnů svého funkčního období akční plán s jasnou vizí budoucnosti zemědělství EU. Očekávají od tohoto kroku zároveň, že bude řešit potřeby zemědělců ze střední a východní Evropy. Mezi jejich klíčové požadavky patří zvýšená ochrana životního prostředí, podpora farem, které čelí přírodním katastrofám a krizím, a ochrana vnitřního trhu před nekalou konkurencí ze třetích zemí. Zástupci V4 se dohodli na budoucím posílení spolupráce s organizacemi střední a východní Evropy.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi

Účastníci jednání kritizovali liberalizaci obchodu s Ukrajinou s přihlédnutím k nadcházejícímu vypršení autonomních obchodních opatření (ATM) v červnu 2025. Zdůraznili, že silné bezcelní dovozy zemědělských produktů z Ukrajiny nadále destabilizují trh EU, a proto vyzvali k obnovení jasných obchodních pravidel zakotvených v dohodě o přidružení mezi EU a Ukrajinou ve stavu před vypuknutím války.

Pokud jde o obchodní dohodu mezi EU a uskupením MERCOSUR, projeví komory jednoznačnou obavu z toho, že nedostatečná kontrola výrobních procesů v jihoamerických zemích představuje významnou hrozbu pro zajišťování potravin v EU. Přítomní dále konstatovali, že dovozy zemědělských produktů z uskupení Mercosur, vyrobených za podmínek, které nesplňují standardy EU v oblasti životního prostředí a kvality surovin a potravin a zároveň těží z výrazně nižších nákladů na energii a pracovní sílu, v takto nevyrovnaném poměru ohrožují a destabilizují vnitřní trh EU. Z těchto důvodů je nezbytné zajistit, aby všechny dovážené potravinářské výrobky splňovaly evropské požadavky na kvalitu, byly v souladu s tržními předpisy EU a byly plně vyráběny v souladu s evropskými normami.

Jedním ze závěrů je výzva k akci na ochranu zájmů evropských zemědělců před nekalou konkurencí ze třetích zemí s poukázáním na to, že dovozní kvóty do EU by měly být agregovány a jejich kombinovaná velikost posouzena z hlediska možnosti destabilizace zemědělských trhů Evropské unie. Zdůraznili také, že všechny obchodní dohody musí být založeny na zásadě reciprocit a souladu s normami EU.

Evropská občanská iniciativa „Stop falešným potravinám“

Dalším důležitým tématem jednání byla Evropská občanská iniciativa "Stop falešným potravinám". Bylo zdůrazněno, že uvádění místa původu na etiketách potravinářských výrobků je klíčové pro ochranu spotřebitele, podporu místních výrobců a garanci původu a kvality takových potravin. Zemědělské organizace V4 byly vyzvány, aby se aktivně zapojily do vyplňování formuláře podpory této iniciativy v zemích působnosti a zvýšily tak její šance na úspěch.

Účastníci se shodli, že další společné jednání zemědělských komor V4 se bude konat v České

republice v dubnu 2025.

Podepsání předsedové a prezidenti agrárních organizací V4 a Litvy.

Foto 1 z průběhu jednání

Foto 2 Zástupci komor V4 a Litvy s polským ministrem zemědělství Czesławem Siekierskim

Foto 3 Potvrzení závěrečného komuniké.

<https://www.akcr.cz/txt/komunike-ze-zasedani-zastupcu-zemedelskych-komor-zemi-visegradske-skupiny-ve-dnech-10-11-unora-2025>